

CO NEBYLO V UČEBNICI

**Design a evaluace edukačních programů
pro 21. století**

Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.

pmazacov@phil.muni.cz

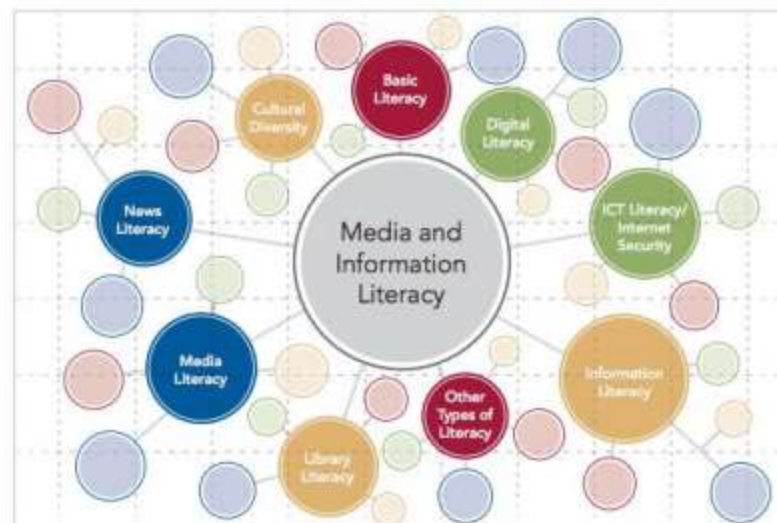
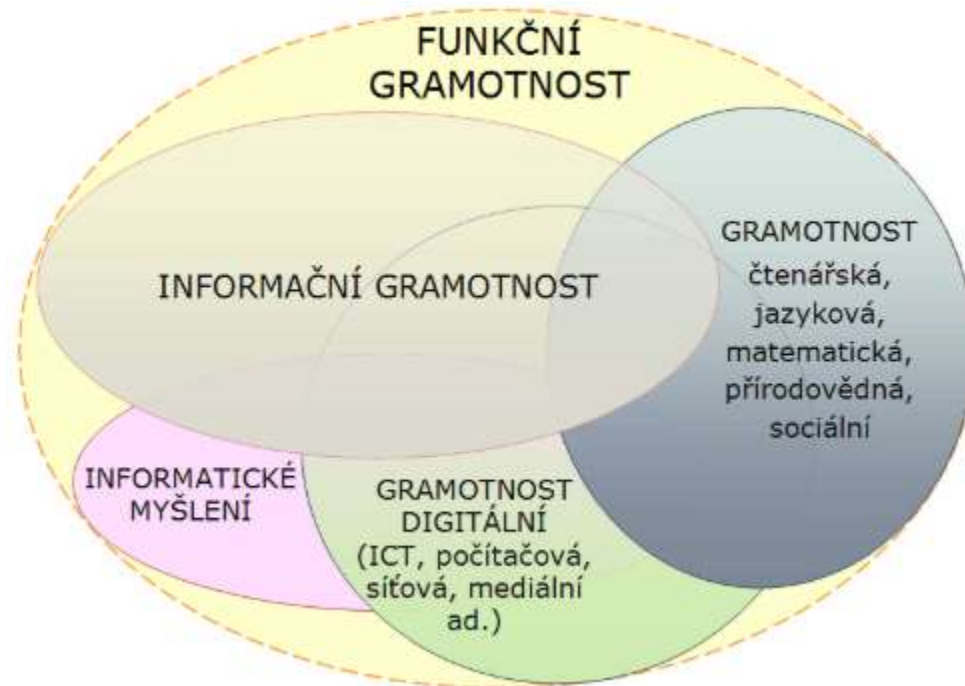
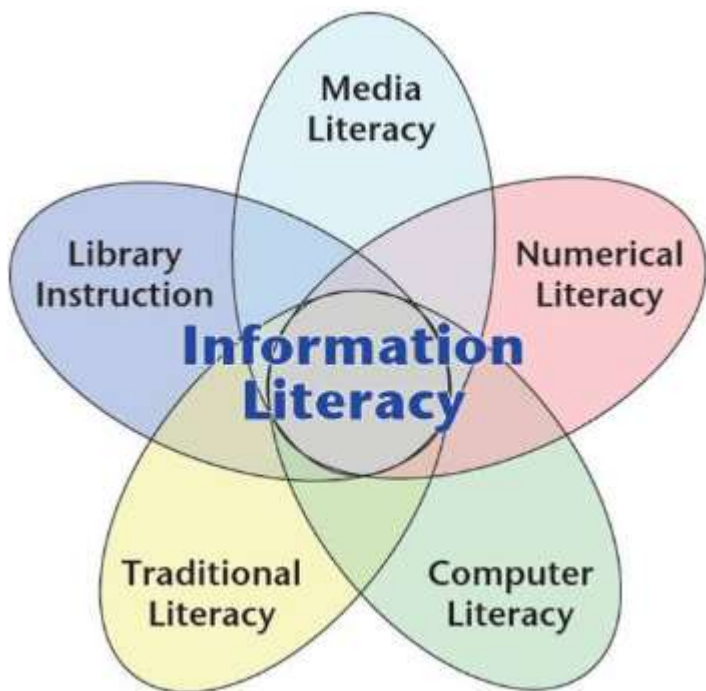
<https://www.muni.cz/lide/6795-pavlina-mazacova>

KISK, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

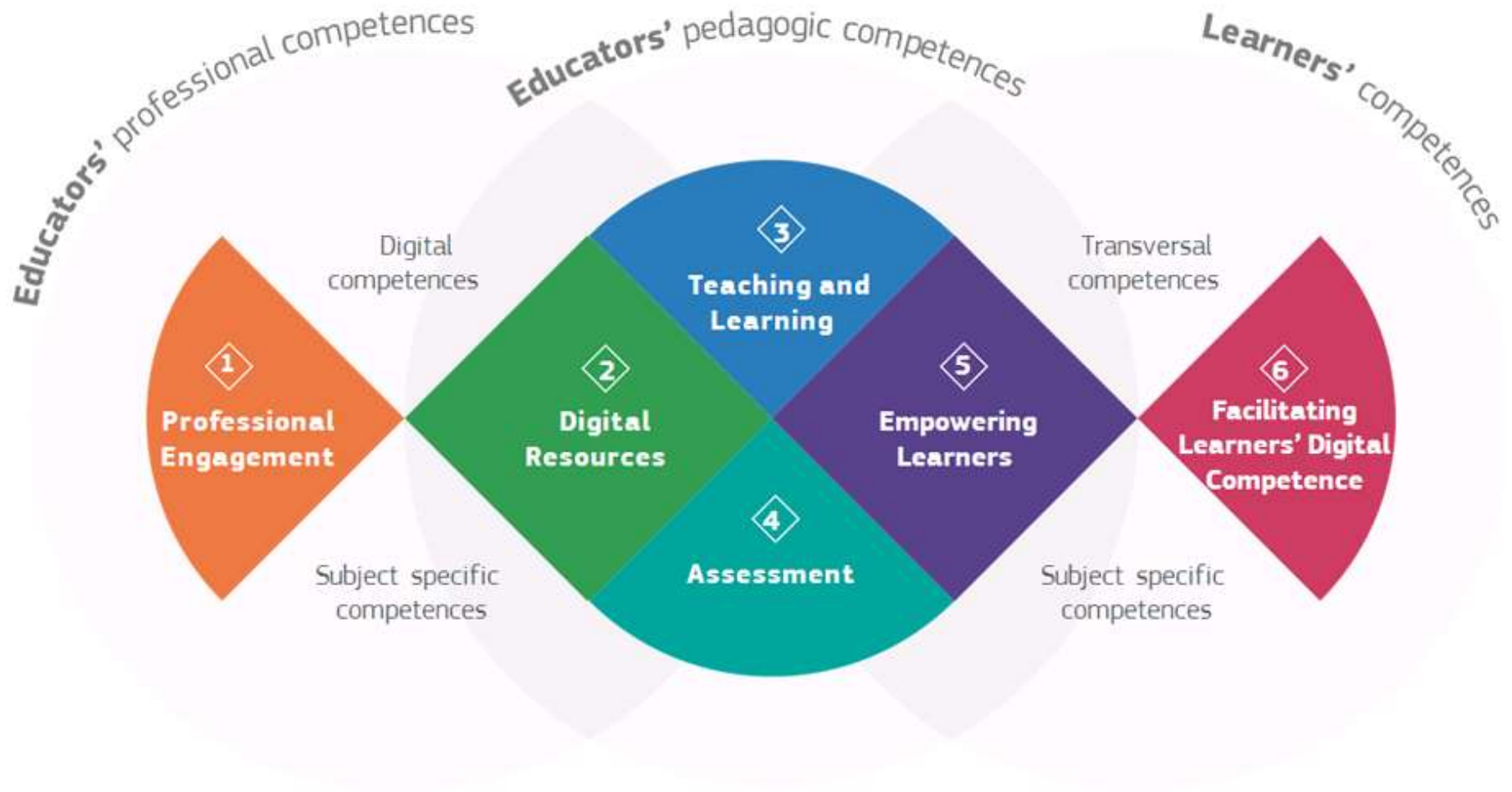
CO (NEJEN) MĚ ZAJÍMÁ

1. *Jak probíhá TRANSFER teoretických konceptů do tuzemské edukační praxe v knihovnách (i školách)?*
2. *Jak fungují SPOLEČENSTVÍ PRAXE v edukačním kontextu knihoven?*
3. *Jaké místo v designování vzdělávacích programů má EVALUACE a REFLEKTIVNÍ PŘÍSTUP tvůrců?*
4. *Do jaké míry jsou PROJEKTOVÉ aktivity informačního vzdělávání přenositelné do praxe dalších spolupracujících knihoven a škol?*

Pojetí edukace informační gramotnosti

Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu)

PRŮZKUM SPOLUPRÁCE KNIHOVEN A ŠKOL JARO 2019

Průzkumu se zúčastnilo **841 knihoven** a jejich poboček. Největší skupinu tvořily **knihovny zřizované nebo provozované obcí a krajem (683 knihoven a 138 poboček)**. Kromě toho se průzkumu zúčastnilo také **20 specializovaných knihoven, např. muzejní (10), vysokoškolské (4) a další**. Sledované knihovny v roce 2018 realizovaly v průběhu roku 2018 více než 50 tisíc vzdělávacích akcí ve spolupráci se školami. Průzkumu se zúčastnily jak knihovny z obcí do 500 obyvatel, tak i z největších měst ČR.

- **co mj. plyne z průzkumu:**

Hodnocení akcí. Čtvrtina knihoven (25 %) hodnocení svých akcí neprovádí. Nehodnocení aktivit je typické spíše pro malé knihovny. Více než polovina knihoven (60 %) hodnotí akce spolu s pedagogem a 41 % knihoven se z hodnocením obrací na žáky. Pouze 8 % knihoven využívá pro hodnocení tištěné dotazníky. Ostatní metody jsou spíše výjimkou.

Metody práce. Nejčastěji využívanou metodou je výklad (85 %), učební činnost ve skupinách (62 %), předčítání lektora (53 %) a rukodělné činnosti (51 %). Následují učební činnost ve dvojicích (32 %), učení metodami kritického myšlení (19 %) a projektová výuka (19 %). Nejméně využívanou metodou je metoda převrácené třídy, kterou využívají je 3 % sledovaných knihoven.

CO NEBYLO V UČEBNICI

ÚVODNÍ STRANA

O PROJEKTU

ZAPOJENÉ SUBJEKTY

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

KE STAŽENÍ

KONTAKT

ADMIN

Spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století
CO NEBYLO V UČEBNICI

<https://www.conebylovucebnici.cz/>

Konference Regionální funkce knihoven, Pardubice, 30.-31. 10. 2019

20 knihoven + **20** škol napříč celou ČR

3 tematické **MODULY**

- 1) *Na cestě od **autora** ke **čtenáři** v **knihovně***
- 2) *S **informacemi** k lepšímu **celoživotnímu učení***
- 3) ***Bádám** v knihovně a **píšu** svůj **odborný text***

9 vzdělávacích PROGRAMŮ

každý v rozsahu 16 vyučovacích hodin

 vzniká **144 LEKCÍ** 😊

Moderní didaktika v edukační praxi knihovny

Jak o edukaci žáka / třídy 21. století přemýšlet

aneb

*NUTNOST evaluace a reflexe výuky od všech
jejích aktérů*

Potřeby učícího knihovníka jako vzdělavatele

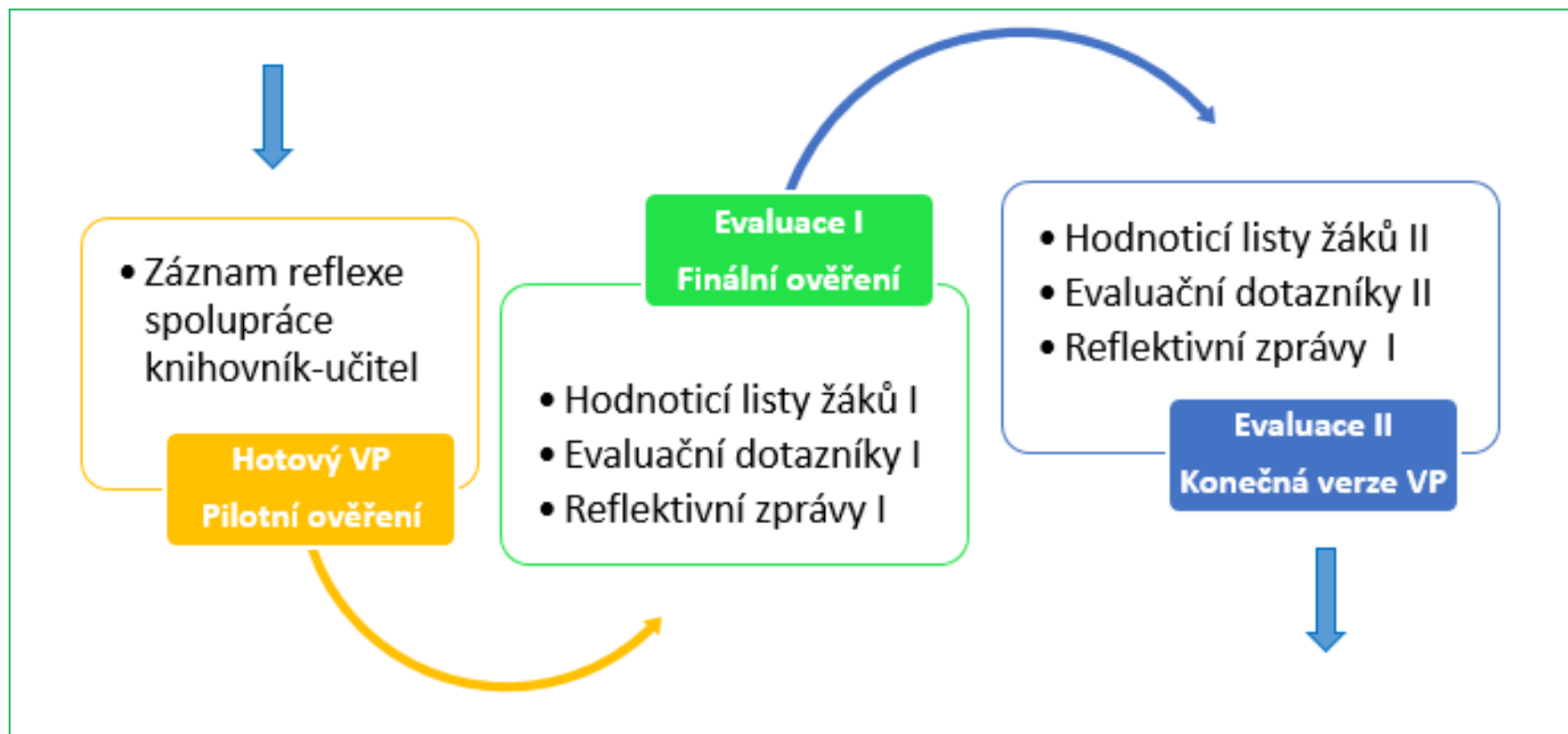
Nároky či požadavky učitele

EVALUACE V INFORMAČNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

- Nepříliš řešené téma
- **Potřebný (sebe)reflektivní přístup lektora**
 - P. Mazáčová, Pedagogické kompetence učícího knihovníka se zaměřením na dimenzi sebereflexe. *ITlib. Informačné technológie a knižnice*, Centrum vedecko-technických informácií SR, 2018, roč. 22, č. 2, s. 12-17. ISSN 1335-793X.
 - Diplomová práce: E. Hermanová (2019). Formy a nástroje evaluácie informačného vzdelávania užívateľov: prax vybraných mestských knižníc z Českej republiky a Slovinska. KISK. Vedoucí P. Mazáčová
- dílčí publikace, nástroje (např. 100 metod - <https://100metod.cz/>)

PRŮBĚH EVALUACE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

na příkladu projektu *Co nebylo v učebnici*

Projekt *Co nebylo v učebnici*

Modul *S informacemi k lepšímu celoživotnímu učení*

EVALUAČNÍ PROCES 16HODINOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

	Počet ověřování	Počet žáků	Počet hodnoticích listů	Počet reflexí lektorů	Počet dotazníků neověřovatelů
Pilotní ověřování VP – město A	1	Max. 19	Max. 152	1	1
Pilotní ověřování VP – město B	1	Max. 20	Max 160	1	1
Finální ověřování VP – město A	1	Max. 20	Max. 160	1	1
Finální ověřování VP – město B	1	Max. 21	Max. 168	1	1
Celkem fáze 1	4	Max. 80	Max. 640	4	4

EVALUAČNÍ NÁSTROJE PRO EDUKAČNÍ AKTIVITY

Ohodnot' dnešní lekci vybarvením vždy jednoho smajlíka ke každé otázce.

Jak mě lekce bavila			
Jak mi vyhovoval způsob výuky			
Jak hodnotím chování a komunikaci lektora			
Z lekce si odnáším nové informace			

Nejvíce se mi líbilo (stručně): *všechno*

Nejmíň mě bavilo (stručně): *nic*

HODNOTICÍ LIST ŽÁKŮ

Téma lekce: *Lesní knihovna* VP č.:
Místo konání: *Veselá* Datum: *6.3.2019*

Ohodnot' lekci vybarvením vždy jednoho smajlíka ke každé otázce.

Jak mě lekce bavila			
Jak mi vyhovoval způsob výuky			
Jak hodnotím práci lektora			
Z lekce si odnáším nové informace			

Nejvíce se mi líbilo (stručně): *JAK JSEM HLEDAL INFORMACE*

Nejmíň mě bavilo (stručně): *VYPLŇOVAT TEN LYST*

EVALUAČNÍ NÁSTROJE PRO EDUKAČNÍ AKTIVITY

DOTAZNÍK ZPĚTNÉ VAZBY PRO NEOVĚŘOVATELE

Téma lekce: LESNÍ KRAJLOUSTVÍ VP č.: 4.1
Místo konání: KNIHOVNA JANA BRDY Datum: 7.5.19

V odpovědích prosím hodnotit na škále 1 – 5 (1=nejvyšší možná míra, 5=nejnižší možná míra)

1. Jak hodnotíte odborné zpracování tématu lekce? 1
2. Do jaké míry formát lekce odpovídá Žákům daného ročníku? 1
3. Jak hodnotíte přístup lektora k Žákům? 1
4. Jak hodnotíte srozumitelnost výkladu a komunikaci lektora? 1
5. Do jaké míry považujete obsah lekce za přínosný pro Žáky? 1
6. Jak hodnotíte organizační a materiální zajištění lekce? 1
7. Jak Vás osobně inspiroval obsah lekce k využití ve Vaší výuce? 1
8. Jak celkově hodnotíte realizovanou lekci? 1

Otázky se slovní odpovědí:

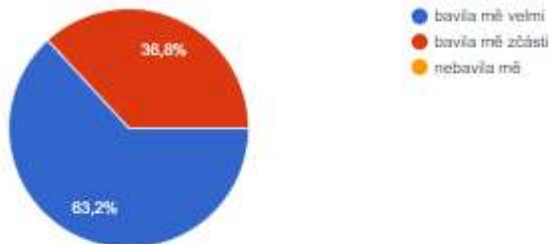
9. Co považujete v lekci za nejvíce zdařilé?
VŠECHNO, → MYSLENKOVÉ HRY, STOLUPRÁCE VE SKUPINÁCH, PREZENTACE
10. Co považujete za slabinu lekce?
—

Vaše případné další poznámky k lekci (Co vám chybělo, přebývalo, co byste pochválili, zlepšili?):
NECHAT LEKCI TAK, JAK JE

PILOTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JEDNÉ LEKCE – MĚSTO A

1. Jak mě lekce bavila

19 odpovědí

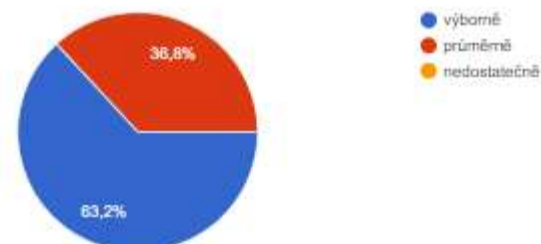
2. Jak mi vyhovoval způsob výuky

19 odpovědí

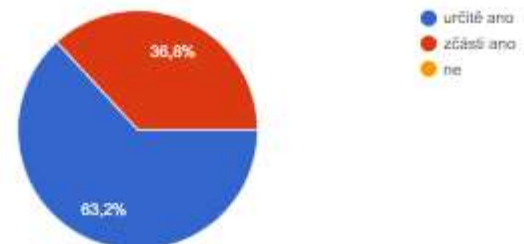
3. Jak hodnotím chování a komunikaci lektora

19 odpovědí

4. Z lekce si odnáším nové informace

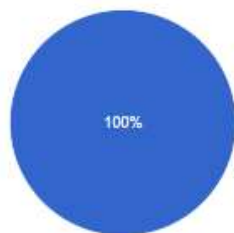
19 odpovědí

FINÁLNÍ OVĚŘOVÁNÍ JEDNÉ LEKCE – MĚSTO A

1. Jak mě lekce bavila

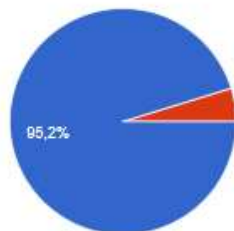
20 odpovědí

● bavila mě velmi
● bavila mě zčásti
● nebavila mě

2. Jak mi vyhovoval způsob výuky

21 odpovědí

● byl zcela vyhovující
● byl zčásti vyhovující
● byl nevhovující

3. Jak hodnotím chování a komunikaci lektora

21 odpovědí

● výborně
● průměrně
● nedostatečně

4. Z lekce si odnáším nové informace

21 odpovědí

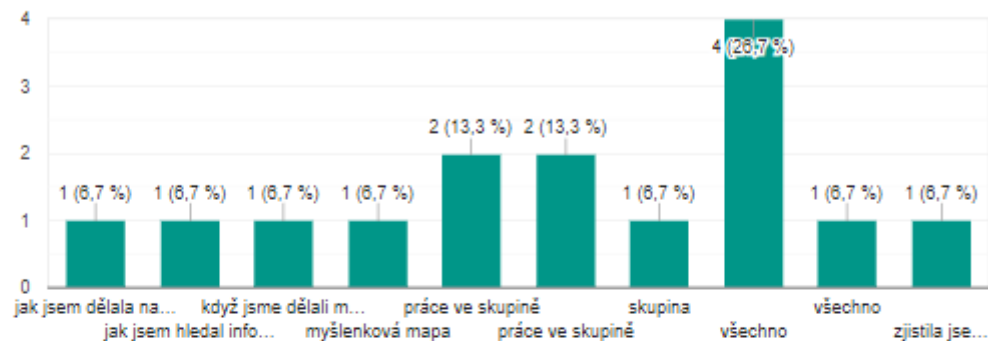

● určitě ano
● zčásti ano
● ne

PILOTNÍ OVĚŘOVÁNÍ JEDNÉ LEKCE – MĚSTO A

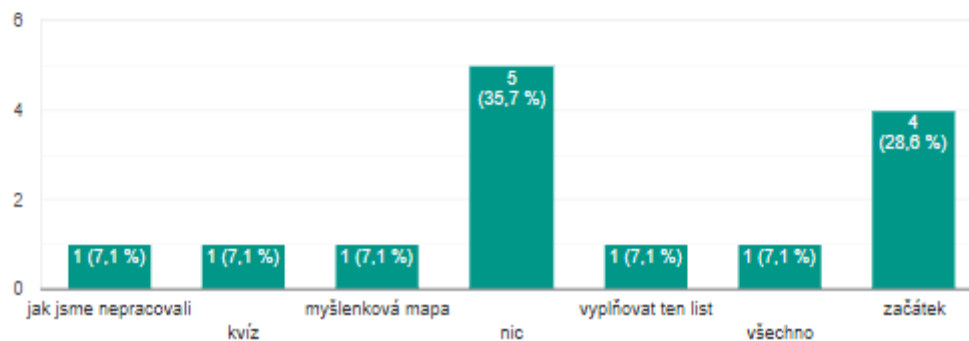
5. Nejvíce se mi v lekci líbilo a bavilo mě

15 odpovědí

6. Nejméně mě v lekci bavilo

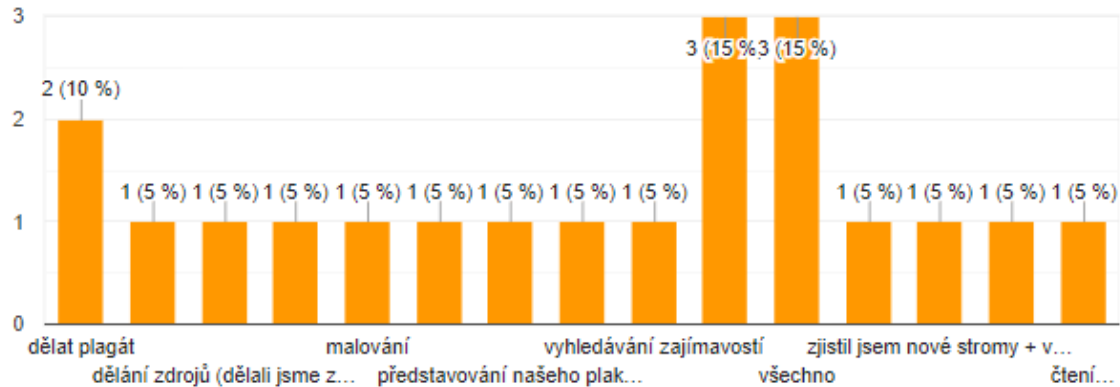
14 odpovědí

FINÁLNÍ OVĚŘOVÁNÍ JEDNÉ LEKCE – MĚSTO A

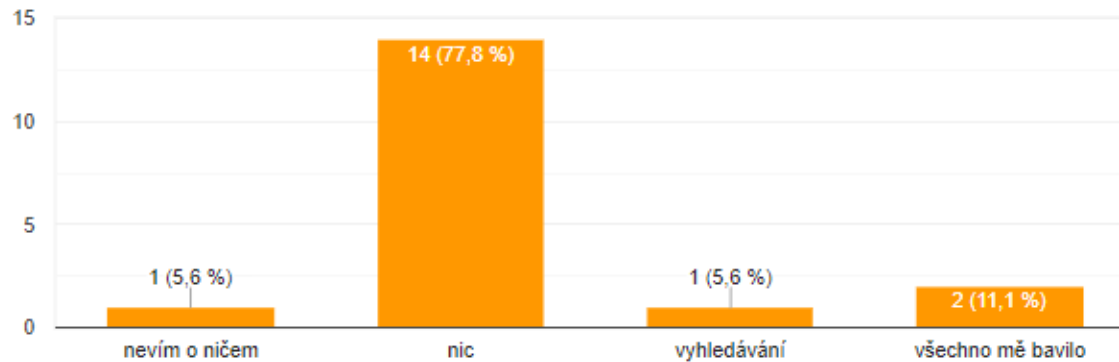
5. Nejvíce se mi v lekci líbilo a bavilo mě

20 odpovědí

6. Nejmíň mě v lekci bavilo

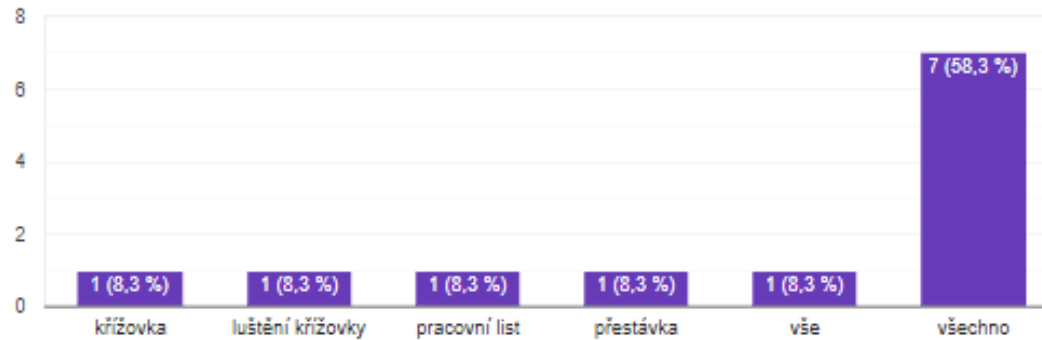
18 odpovědí

FINÁLNÍ OVĚŘOVÁNÍ JEDNÉ LEKCE – MĚSTO B

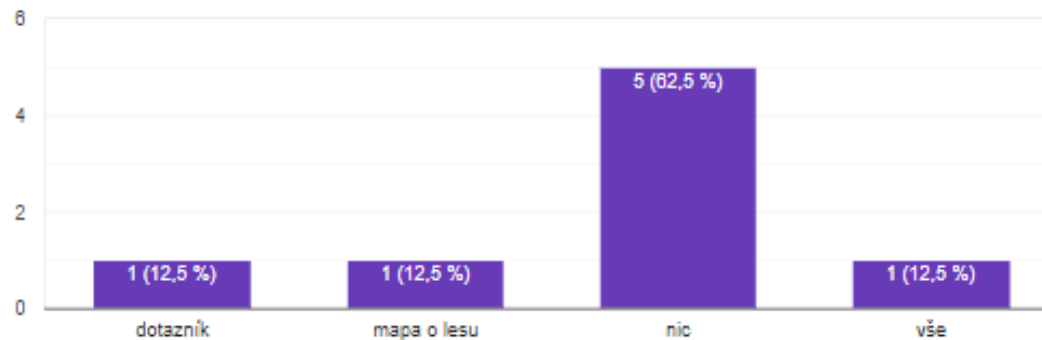
5. Nejvíce se mi v lekci líbilo a bavilo mě

12 odpovědí

6. Nejméně mě v lekci bavilo

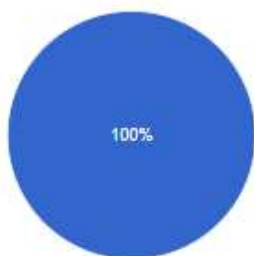
8 odpovědí

DOTAZNÍK ZPĚTNÉ VAZBY NA JEDNU LEKCI - NEOVĚŘOVATELÉ

1. Jak hodnotíte odborné zpracování tématu lekce? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší).

4 odpovědi

2. Do jaké míry formát lekce odpovídá žákům daného ročníku ZŠ? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší).

4 odpovědi

3. Jak hodnotíte přístup lektora k žákům? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší)

4 odpovědi

4. Jak hodnotíte srozumitelnost výkladu a komunikaci lektora? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší)

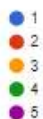
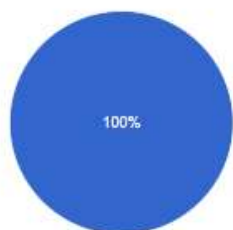
4 odpovědi

DOTAZNÍK ZPĚTNÉ VAZBY NA JEDNU LEKCI - NEOVĚŘOVATELÉ

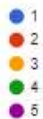
5. Do jaké míry považujete obsah lekce za přínosný pro žáky?
(oznámkujte na stupnici 1-nejvyšší míra až 5-nejnižší míra)

4 odpovědi

6. Jak hodnotíte organizační a materiální zajištění lekce? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší)

4 odpovědi

7. Jak Vás osobně inspiroval obsah lekce k využití ve Vaší výuce?
(oznámkujte na stupnici 1-nejvyšší míra až 5-nejnižší míra)

3 odpovědi

8. Jak celkově hodnotíte realizovanou lekci? (oznámkujte na stupnici 1-nejlepší až 5-nejhorší)

4 odpovědi

DOTAZNÍK ZPĚTNÉ VAZBY NA JEDNU LEKCI - NEOVĚŘOVATELÉ

9. Co považujete v lekci za nejvíce zdařilé?

4 odpovědi

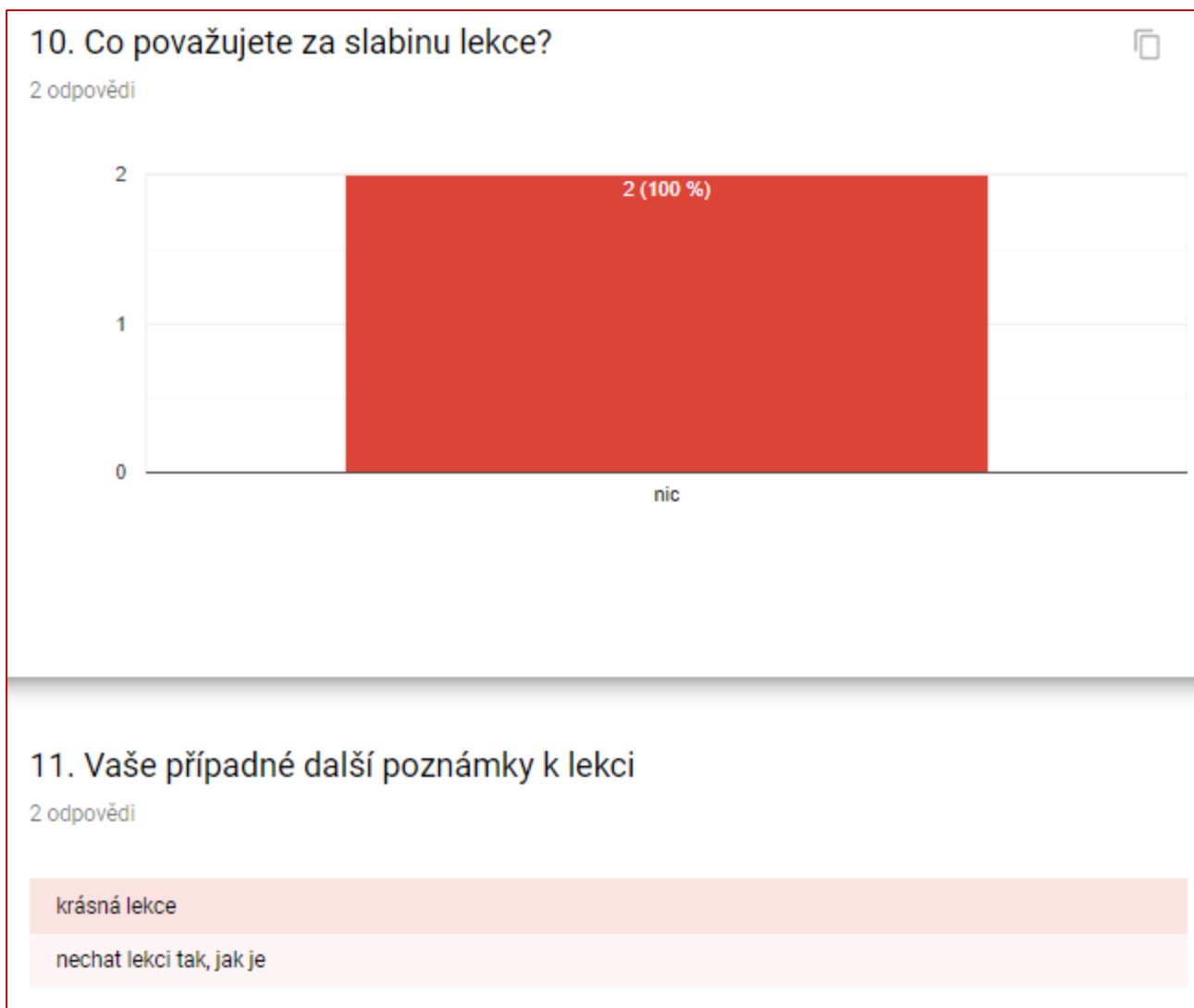
zapojení brainstormingu a myšlenkových map

spolupráce dětí ve skupinách, rozdělení rolí, prezentace pro ostatní

vše, myšlenkové mapy, spolupráce ve skupinách, prezentace

vše

DOTAZNÍK ZPĚTNÉ VAZBY NA JEDNU LEKCI - NEOVĚŘOVATELÉ

Moderní didaktika v edukační praxi knihovny - co tedy víme

Metody pro podporu celoživotního učení a rozvoj gramotností, které žáky baví

- *Místně zakotvené vzdělávání* (regionální problematika, práce s mediálními produkty)
- *Badatelská výuka* (informační gramotnost, kritické myšlení)
- *Problémová výuka* (spolupráce, komunikace, sdílení)
- *Zážitková pedagogika* (knihovna, text, sdělení)
- *Projektové aktivity* (cesta za odborným textem)

Moderní didaktika v edukační praxi knihovny – co tedy víme

- *Čtenářská gramotnost = informační gramotnost = digitální kompetence*
- *Heterogenita a dynamika skupiny (inkluze)*
- *Různorodé postoje / názory (i politické) / sociální zázemí*
- *Žák upřednostňuje obraz a zvuk*
- *Žák chce akci / změnu / konkrétní výstup / technologie ano i ne*

Reflektivní přístup společenství praxe

„Práce v projektu mi ukázala i to, že učitelé toho o informačním vzdělávání docela málo ví a že my knihovníci jim můžeme v ledasčem pomoci.“ (knihovnice)

„Projekt nás přesvědčuje o tom, že spolu dokážeme bezvadně pracovat a vymýšlet smysluplné věci a navzájem se při tom inspirovat.“ (učitelka, knihovnice)

„V tomto projektu jsem se hrozně moc naučila a posunul mě zase dál v moderním přístupu k výuce.“
(učitelka, knihovnice)

Konference Regionální unie knihoven,
Pardubice, 30.-31. 10. 2019

SRDEČNĚ VÁS ZVU

X. Národní seminář informačního vzdělávání NASIV 2020

„Knihovna jako vzdělávací prostředí“ (rok
JAK)

KDO: KISK FF MU

KDE: Brno, Školící a administrativní centrum
Cejl

KDY: **10. až 11. března 2020**

Sekce

- *Architektura vzdělávacího prostředí a knihoven*
- *Online vzdělávací prostředí*
- *Společenství praxe knihovny a školy*
- *Didaktické aspekty práce s funkčním textem (čtenářské kontinuum)*
- *Humanitní vědy dokořán - digitalizované kulturní dědictví pro vzdělávání nejen v knihovnách*
- *IVIG sekce*

Přednášky

Workshopy

Diskusní panel

Kontaktní údaje
pro spolupráci, otázky, náměty:

pmazacov@phil.muni.cz

